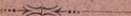

NEMŠKI ŠULVEREIN.

1. Od kod se je priklatil.
2. Kako deluje nasprotno lastnim pravilom.
3. Kaj mislijo slovenski domoljubi zastran učenja nemščine.
4. Sleparsko usiljevanje nemščine.
5. Pravi namen šulvereinskemu rovanju.
6. Kaj nam je storiti.

Ljubljenim Slovencem spisal v poduk in svarilo
Desterniški.

Ponatisneno iz „Slovenskega Gospodarja“.

Cena 5 krajcarjev.

Založilo Slovensko društvo. — Tiskal J. Leon v Mariboru.
1884.

NEMŠKI ŠULVEREIN.

1. Od kod se je priklatil.
 2. Kako deluje nasprotno lastnim pravilom.
 3. Kaj mislijo slovenski domoljubi zastran učenja nemščine.
 4. Sleparsko usiljevanje nemščine.
 5. Pravi namen šulvereinskemu rovanju.
 6. Kaj nam je storiti.
-

Ljubljenim Slovincem spisal v poduk in svarilo

Desterniški.

Ponatisneno iz „Slovenskega Gospodarja“.

Cena 5 krajcarjev.

280390

N 1127/1976

Od kod se je priklatil?

„Dete je rojeno, oj rojeno“, peli smo nedavno ljubemu nebeskemu Detetu. Poznamo pa še drugo dete oj rojeno tam gori v prajzovskem glavnem mestu Berlinu, kder stoluje stari Viljelm pa jegov železni kancelar, trilasi Bismark. Mati mu je debelo-trebušna Pangermanija, oča rusasti kosmatinec bojeviti Prajz. Toda mrzlo podnebje Berlinsko ne ugaja detetu, suha, peščena zemlja nima dovolj tečne hrane. Sedaj pograbijo skrbljivi botri dete oj rojeno, ter hitijo z njim doli v globoko Ogersko. Pa o joj, štimanim Madjarom dete oj rojeno presilno cvili, poprimejo za svoje težke fokoše pa botre kar neusmiljeno naklestijo in naklobitajo, da bežijo z detetom oj rojenim tavun iz globoke Ogerske naravnost v cesarsko mesto Dunajsko. Tukaj najdejo naposled varnega zavetja, novega botra, dosti prijateljev, tudi po drugod n. pr. v Moravskem, na Českem, Koroškem, Kranjskem, največ pa v zeleni Štajerskeji, zlasti pri Slovencih. Tu gorijo za dete oj rojeno vsi prusaki, Nemci, liberalci, nemčurji, nemškutarji s slovenskimi Judeži vred. Zato pa dete naglo raste in kmalu doraste, to pa v nič veselega, marveč v silovitega, pravcatega Herodeža, ki slovensko deco lovi, jej v mladih sreih narodno čut mori, ubogo žrtvo pangermanskeji mavhi.

V glavnem mestu pruske nove Nemčije, v Berlinu, osnovali so veliko društvo: „Allgemei-

ner deutsche Schulverein“. Oddelek ali vsaj posnetek je avstrijsko - nemški Schulverein: „Oesterreichischer deutsche Schulverein“ pa dobiva, kakor nemško liberalne novine same javljajo, iz **Prajzovskega denarjev**, časih do **300 mark** naenkrat. Skušal je tudi na Ogerskem ugnezdit se, pa Madjari so šulvereinske glavače parkrat krepko zavrneli, prišlo je celo do tepežev, in sedaj je tam mir. Tem drznejše šopiri se nemški „Schulverein“ pri nas. Dunajski liberalci in Judje so se ga z gorečim veseljem oklenili in ga zalagajo debelo s penezi ter v svojih listih na vse pretege hvalijo in priporočajo. Iz Dunaja vodi „šulverein“ advokat dr. Weitlof in sedaj rogovilijo šulvereinarji po vseh deželah, najhuje na Českem, Moravskem, Šlezkem, dalje na Koroškem, Kranjskem in pri nas na Štajerskem. Za vsem šteje šulverein več tisoč podružnic in je imel lani kakih 250.000 fl. dohodka.

Kaj hoče ta avstrijska veja prajzovskega občnega nemškega šulvereina? To prav spoznati, treba je paziti na dvoje, enkrat na to, kar je šulverein v pravih vladi najavil in kar tudi pogosto zavoljo ljudi ponavlja, pa na to, kar njegovo delovanje uže dovolj jasno in glasno kaže; kajti tudi tukaj velja: po njih delih jih bodeš še le prav spoznavali.

Visokej vladi prikazal se je nemški šulverein v prav pohlevnej obleki usmiljenega Samaritana, ki hoče nemške dečici, nahajajočej se med nenemškimi ljudmi in toraj pogrešajočej nemških učiteljev, nemškega poduka, nemških šol, pomagati do narodno-nemške izomike šolske na edino pravej podlagi nemške materinščine, da se nemštvu ohranijo ter ne pozgu-

bijo v „slovanskem morji“. Tako stoji bistveno v pravilih. Po njih ima tedaj nemški šulverein skrbeti le za nemško deco. In to je hvale vredno. Želeti je le, da bi tudi Slovenci svoje slovenske deci v mestih jednako skrbeli za narodno-slovensko šolsko izomiko na edino pravej podlagi slovenske materinščine, da se slovenstvu ohrani ter ne pozgubi v „nemškem morji“. Po svojih pravilih je toraj nemški „šulverein“ hvale vreden. Nemec dela prav in hvale vredno, če svoje nemške deci skrbi za nemški šolski poduk, posebno kder je tega treba n. pr. v Parizi, Londonu, Ameriki itd. Je li pa to tudi na Štajerskem tako potrebno? Nikakor ne. Nemec ima v Avstriji po osnovnih državljskih postavah pravico do narodno-nemških šol. In takih tudi ima na razpolago v tolikej obilici, da noben drug narod ne tako. Saj se nahaja zlasti na Štajerskem vse šolstvo v nemških rokah, od ministra, deželnega šolskega sveta do zadnjega „inšpektorja“. Vse učilišče, tehnika, vse gimnazije, vse realke, vsa učiteljišča, vse je nemško, zraven 526 nemških šol so vse slovenske šole (nemško-slovenskih je 75, slovenskih 168 po računu šol. dež. sveta) toliko ponemčene, da se uže v drugem, pogosto v prvem, povsod pa v tretjem leti nemški uči. Vsi katehetje, vsi učitelji znajo nemški. Kde se tedaj nemške deci sila godi? Kde se kaže potreba, da še posebno društvo, šulverein, denarjev berači in troši nemškej dečici v pomoč in rešenje? Nikder! Kdor pravi, da se Nemcem v šolah krivica godi, ta ne vé nič ali pa debelo laže. Za nemško deco šulvereina pri nas treba ni. To vedó šulvereinarji sami prav dobro. Da toraj vkljub temu toliko za šulverein gorijo,

kaže, da imajo zraven odkritega vladi najavljenega namena, še drugi, zakriti namen: ponemčevanje Slovencev pa politično rogovilstvo v korist nemško-liberalne stranki.

Kako deluje nasprotno lastnim pravilom.

Šulvereinarji stavijo povsod, kder se na javnost prikažejo, svoja lastna pravila na laž. V pravilih skrbijo le za nemško deco, v djanji pa lovijo le slovenske otroke, mamijo slovenske očete in matere, da jim ti svojo lastno kri izdajejo v ponemčevanje po nemških učiteljih ali po „Judeževih groših“ sramotno podmitanih slovenskih učiteljih. Za nemško deco se malo ali nič ne brigajo. Nemški glažutarji na Pohorji so na primer pri njih pomoči iskali pa komaj nekaj malega iztrgali, tako rekoč le na videz. Herodež tudi ni maral za jeruzalemsko deco, ampak je le betlehemskim materam otroke jemal in klati dal. Tudi je Herodež kosmato legal rekoč k sv. 3 kraljem: pojdite in skrbno išcite dete, in ko je najdete, povejte mi, da tudi jaz pridem in je molim“. Skušnje kažejo javno delovanje nemškega šulvereina pri nas zelo drugačno, kakor bi kdo po njegovih pravilih sodeč pričakoval.

Najprvleje privlekel se je ta prajzvsko-nemški polž iz Dunaja in Gradca prav tiho v Maribor, Celje, Radgono itd. in začel udov nabirati. Pristopili so najpoprej nemški tujci, privandrani kruhoborci, prusaki, potem še le domači Nemci, dalje slovenski odpadniki. Vpisati dalo je se naposled mnogo uradnikov, profesorjev, inšpektorjev, učiteljev. Začele so šulverein-

ske „ortsgruppe“ iz tal rasti, kakor gobe po jesenskem deži. Nastale so toraj takšne šulvereinske shodnice za nabiranje udov in denarjev (vsak položi 1 fl.) zaporedom v Mariboru, Celji, Ptuji, Radgoni, Ernauži, Cmereku, Spielfeldu, Vuhredu, Mahrenbergu, Slov. Gradci, Sevnici, Šoštanji, Rogaci, Konjicah itd. Ko je tako šulvereinski polž hišico na Slovenskem si nekaj uredil, začel je rogove tiščati na vse strani med slovensko ljudstvo na kmetih.

Koliko učiteljev so z Judeževimi groši v svojo mrežo zvabili, tega ne povedó, znamenje in dokaz, da nekaj delajo, česar jih je sram. To se nam tako grdo zdi, kakor tisto dejanje, katerega so se grabljivi Prajzi l. 1866. posluževali, ko so freimaurerjem na Ogersko 1 milijon mark denarja poslali, da bi naše oficirje podmitali v puntanje zoper cesarja! Nek graški učitelj nemškutar je za šulverein kot ogleduh potoval po Slovenskih goricah, nek radgonski učitelj nemčur pa po gornje-radgonskem okraji okoli vohal in šnofal, mariborski profesor Nagele vse Podravje do koroške meje preplazil; celjski nemčurji so pa rovali po tamošnji okolici, šmarijski sodnik Gertscher (Grčar) po šmarijskem okraji rogovilil, zdravnik zobovnikar dr. Hojzel v Slatini ropotal, tirolski privandracev dr. Ausserer pa v Sevnici divjal. Mamijo in lovijo pa ljudi slovenske najboljše s tem, da jim nemščino hvalisajo in v nebesa povzdigujejo. Pravijo: nemški morate svojo deco naučiti, potem še le bodo srečni in zveličani. Da je to židovsko-krošnjarsko ponujanje zveličavne nemščine le sredstvo, pesek v oči, mreža, vaba, špeh, to sedaj Slovenci hvala Bogu uže povsod čedalje bolj sprevidajo. Mnogo jih je pa vendar

uže dalo premotiti se. In tako so nastale nemške šole s slovensko deco v Rači, Sladkem vrhu, Pekrah in Sevnici, novo stavi Razvanjski „šoštar“. Vuhredsko šolsko občino in Slov. Bistriško pa so z denarji vlovili, da ste svoje slovenske deci slovenski poduk močno skrbiti pripustile v korist nemščini. Uže od 2. in 3. šolskega leta naprej se ima tam podučevati ne več v materinščini slovenske, ampak v tujščini nemške, gotovo na veliko duševno škodo ubogim prodanim otrokom. Vuhred je dobil od šulvereina 800 fl. ter je ta svota intabulirana, Slov. Bistrica pa baje 2000 fl. Za „Judeževe groše“ pa morajo dotični učitelji slovenske deci gorkeje in marljiveje nemščino v glave zabijati in tako potrebnemu poduku zlati čas krasti. Sploh vse dosedanje delovanje šulvereinsko velja slovenske deci, ne pa nemške kakor pravila šulvereinska pravijo.

Ker pa Slovence najhuje motijo s kričanjem: „le nemški, le nemški se naj slovenski otroci učijo“, treba v naslednjem razložiti, kaj o tem pametni Slovenci, skrbni domoljubi slovenski mislimo, in kaj šulvereinarji s svojim nemškim špehom prav za prav nameravajo!

Kaj mislijo slovenski domoljubi zastran učenja nemščine.

Res je: koliko jezikov znaš, toliko človekov veljaš. Več jezikov znati, je časih zelo potrebno, vselej prav koristno. Vendar jeden jezik, jedna govorica mora biti prvotna, podlaga vsemu izobraževanju, vsemu učenju tudi drugih jezikov.

Ta jezik, ta prvotna govorica pa uže po

naturnej poti druga biti ne more, kakor tista, katere se je človek začel najprej učiti iz ust ljube svoje matere, svojega očeta, svojega roda. To je mila materinščina, domača, narodna govorica. Po njenih milenih glasovih vzbudijo se detetu prvič duševne moči. Ono začne spoznavati mater, očeta, brate, sestre, reči v zibelki, hiši, polagoma v celem obližji, v naturi. Vedno več reči, oseb, imen pozna. Čedalje več besed si prilasti. Ako še sedaj pristopi katehet, učitelj itd. zbistri se njegov um, oblaži srce, da postane vreden in vselej zvest ud svojemu ljudstvu, čeprav se vrhu materinščine nauči več jezikov in ga osoda življenja podi križem sveta. To je naravna, naturna, od Boga odkazana pot do narodne omike in vsestranskega napredka. Kder drugače ravnaajo, kder narod s pomočjo tujega jezika skušajo omikati, tam se pregrešavajo zoper Boga, zoper naturo in lastno kri. Kazen jim pa uže za petami stoji: postanejo hlapci tujcem, da jih ti kakor uši ali srap žival izsesavajo in ugonobljajo. Tako ljudstvo polagoma propada, rod za rodom se poizgubi v tujstvu, revščini, sramoti. Zgodovina le površno omenja: tu so bili nekdaž ti in ti ljudje pa sedaj jih ni več.

Tega so si celo sicer mogočni Nemci saj deloma skusili. Pred 150 leti bili so silno zaničevani, ker so sami sebe premalo obrajtavali: malih šol niso veliko imeli, v višjih pa je bilo vse latinsko, in vrhu tega so se učili italijanski pa francoski, le nemški ne. Dve lepi deželi: Alzacija in Lorena ste postale skoraj popolnem francoski. Celo zapadno obrežje poreinsko bi bili Nemci zgubili, ako bi se ne začeli zavedati svoje narodnosti.

Številni pisatelji domoljubi so nemški narod v 150 letih probudili, da je tuji upliv otrese, si pridobil krasno narodno slovstvo, politično edinost in v Evropi merodajno veljavnost. Na podlagi nemške materinščine vzgojajo nemško deco, vse šole od najnižjih do najvišjih so narodne. In s pomočjo narodne omike postali so Nemci to, kar so.

Podobno želijo tudi slovenski domoljubi Slovincem, namreč narodno izomiko na podlagi milene slovenske domače naše govorice, predrage in krasne materinščine. Tudi slovenska deca bi si naj um bistrila in srce blažila s pomočjo pa na podlagi narodne govorice, narodne slovenske šole. Iz nje bi naj brihtneje glavice vhaajale v slovenska učiteljišča, realke, gimnazije itd. da si prilastijo večjo izomiko in sposobni postanejo doma služiti si bolji kruh pšeničak: kot slovenski učitelji, profesorji, uradniki, katerega sedaj zvečinoma tujci uživajo. Tako bi Slovenci zraven narodne duhovščine še imeli narodno učiteljstvo, profesorje, uradnike. Na to merijo prizadevanja slovenskih domoljubov.

Kaj pa je z nemščino? No, te se naj vsak Slovenec nauči, ki jo potrebuje; to pa tako, da se je res nauči pa obenem ostane, kar je, poštena slovenska duša, ki ljubi svoj slovenski dom, čisla in spoštuje svojo slovensko mater. V to svrho želijo in povdarjajo slovenski domoljubi, da se nemščina naj od 3. šolskega leta naprej uči v ljudskih šolah kot učni predmet s pomočjo slovenščine pametno, po skušenih pedagoških načelih. Dalje se imajo realke, gimnazije, učiteljišča tako

osnovati, da bode na konci šolanja slovenski dijak nemški in slovenski popolnem znal. Slovenski domoljubi želimo slovenskeje deci narodno slovensko izomiko zraven točnega znanja nemškega jezika. Sovražimo pa na vso moč nemčevanje, na kar meri nemški šulverein.

Sleparsko usiljevanje nemščine.

Slovenecu nemški znati je koristno pa se mu ni treba zavoljo tega slovenstvu izneveriti, ponemčiti. Temu pritrdi vsak pаметen, pravičen mož in tako svetujejo domoljubi tudi slovenskemu ljudstvu. Zelo drugače ravnaajo z nemščino najnovejši naši posili prijatelji, lesičje-zviti šulvereinarji. Opazili so, kako Slovenec nemški vedeti kot dobro priznava. To sklenejo porabiti. Grozno veseli si na ušesa šepečejo: glejte vrzel, glejte luknjo, glejte vrata. Vdarimo skoz nja noter med Slovence in razdevajmo jih, da v par desetletjih onemorejo! Čeravno Slovence sovražijo huje od črnega besa, se mu sedaj hipoma na vso moč prijazno režajo, ostudno prilizujejo, nesramno lažejo rekoč: mi hočemo le pravo srečo vaše dece. Vendar kateri Slovenec ni popolnem zabit, lahko zapazi, da je ova prijaznost le na videz. Kdor šulverajnarja skrbno opazuje in pomni, kar o „bindišarjih“ govorijo med seboj in kar pišejo v svoje novine, ta mora ves nevoljen biti in po pravici razjeziti se, da je sicer izobraženim ljudem mogoče tako po pesjem pohuliti se in nevedneže slepariti.

Eden takih pesjih pohuljencev je nedavno Slovencem nekde „pridgal“ rekoč: le nemški

se morate učiti, brez nemščine ne more nihče živeti“. Čudno, da še na sveti nekaj Italijanov, Francozov, Rusov živi, ki nemški ne znajo. Dalje je brodil: nemški vam treba znati, ker z nemščino lahko pridete po celem sveti, s slovenščino pa nikamor.“ Tega nam niti treba ni. Slovenci ne mislimo za palico prejeti pa Nemcem na ljubo svojo lepo slovensko domovino zapustiti in iti kakor Judi potepat se po celem sveti. Ne, Slovenci ostanemo doma in se ne damo spodrinoti po tistih lisjakih, ki nas po sveti poganjajo z nemščino s trebihom za kruhom, da bi nam našo slovensko zemljo leži ukradli. Sicer pa le nemčurska nadutost po bahačevo klopoče: z nemščino se pride po celem sveti. Nemec komaj na Francosko ali v Ameriko povohne pa uže vidi, da ni vse nemško. Tudi je grdo zaničevanje Slovanov, če kdo reče s slovenščino se celo nikam ne pride. Naša domovina je od Radgone do Trsta, od Brežic do Beljaka dovolj velika. Lepa še pa tudi je, ker se nemčurskej druhali in jenim „lačenbergerjem“ toliko slin cedijo po njej. Vrh tega oslanja se na slovenske dežele bratska Hrvatska, za njej stojijo Srbi in Bolgari; na severu Čehi, Slovaki, Lužičani, Poljaci in zadi za vsemi še Rusi, kojih samih je nad 60 milijonov. To so sami nam bratje slovanski po krvi in govorici. Širni slovanski svet jih šteje kot listja, trave. Nekdaj je bojeviti Napoleon tudi kranjske Slovence gnal v Rusijo pa sramotno moral bežati nazaj, ker so mu Rusi užgali Moskvo in je strašna zima pritisnila. Srditi Kozaki podijo pred seboj spehane jetnike. „Stupaj, stupaj“ zakriči Kozak. „Vrag bi stupal, ko

sem pa ves zdelan“ reče eden jetnikov. Kozak ostrmi nad temi besedami, spozna v Slovenci svojega slovanskega brata in mu pomaga.

Nemčurji pravijo tudi: nemški je treba Slovencem, da zamorejo z Nemci kupčijo imeti. Tega jim nihče ne veruje, kakor le še kak prismojen nemškutarček. Zavaljo kupčije učijo se tujih jezikov trgovci, kramarji, mešetarji, ne pa celi narod. No, in Slovenci nismo sami kramarji, krošnjarji „pinkafelnerji“ ali pinkel-Judi. Kateri si izmed nas izvoli trgovski poklic, ta se tudi potrebnih jezikov nauči. Za barantanje na meji pa smo se dosedaj z Nemci pomenili in se bomo tudi brez šulvereina. Na sv. Nežini god bil je v Tebarji pri Celji letos velik živinski sejem. Prignali so 1000 goved. Največ kupili živine so — Italijani in 40 vagonov napolnili z voli. Bode sedaj tamošnjim Slovencem treba v šolah se italijanski učiti, da Italijani drugokrat zopet pridejo? Gotovo ne. Dobro blago trgovci zvohajo v deveti deželi. Kedar Slovenci ne pridelamo dobrega vina, ne izvrstnega hmelja, ne žlahtnega sadja, kedar nimamo ne lepe živine, ne raznega lesa ali če imajo drugod blizu nas drugi kaj boljšega za prodati, oj potem se naj učimo vse svoje žive dni nemški; vse tihe noči italijanski — kupcev vendar ne bo. Tako prazne so toraj in sleparske vse kvante nemčurjev in šulvereinarjev.

Gadja zalega nemškutarska v lastno skledo pljuva in brblja: ej, pa je vendar treba nemški znati, še hoče slovenski fant, da se mu pri vojakihi bolje godi. Ti brbljavci pozabljajo, kako je uže davno svitli cesar ukazal, naj se vsak oficir jezika regimen-

tovega nauči. Po tem najvišjem zaukazi dolžni so toraj oficirji slovenskih regimentov šte. 47, 87, 17 itd. slovenski znati. Jednako puhel je ugovor nemčurski zastran uradnikov, sodnikov. Ti imajo znati jezik ljudstva, katero jih plačuje in potrebuje. Kdor torej izmed Slovencev hoče, naj se slovensko ljudstvo zavoljo uradnikov nemški uči, ta stavi svet na robe. On tepta z nogami pravice XIX. člena temeljnih državnih pravic zastran enakopravnosti slovenščine z nemščino v uradih. On zapira domačim dijakom pot do boljših služeb na domačih tleh in jo odpira tujcem. Sploh takšna nemškutarska duša jemlje domačinom pšeničak in ga tujcem v usta pše. Ali ni to goropadna neumnost?

Človek bi se ne jezil toliko, ako bi se slovenska deca v ljudskih šolah, kakoršnih nam nemški šulverein uriva, res in do dobra naučili nemški! Toda 100letna skušnja nas uči, da se to ne' godi in tudi goditi ne more. Prve ljudske šole pri nas bile so čisto nemške. Naposled smo se pa prepričali, da je tukaj škoda za denar, čas, deco in učitelje. Le bolj prebrisane glavice so se nemški naučile, zlasti oni otroci, ki so doma ali drugod imeli priliko nemški pogovarjati se. Ogromnej večini otrok vteplo se je le nekaj tujih besed: miza, tiš, — riba, fiš, — kaša, brein, — lass mich sein. Kmalu bile pozabljene so še ove betvice tujega jezika. Šolanje pri Slovencih ni imelo tistega haska, kakor pri Nemcih, kder se je nemška deca v nemščini dobro in uspešno učila brati, pisati, računati, krščanski nauk itd. Slovenec je vedno zaostajal, zlasti bolj ob nemškeji meji, kder se slovenski otrok v šoli ni naučil ničesar prav,

ne nemški, ne slovenski. Iz šole so prihajali pol človeki, pohabljeni in zmedeni v mišljenji, skvarjeni v govorici, brez veselja do nadaljšnjega poduka.

To so domoljubi slovenski žalostnega srca zapazali in začeli v okom prihajati, najbolj nepozabljivega spomina knezoškof Slomšek. Njegov bistri um je precej spoznal brezuspešnost in škodljivost nemčevalnih šol na Slovenskem. Prizadeval si je toraj na vso moč Slovencem pomagati do tako uspešnega poduka v ljudskih šolah, kakor ga uživajo Nemci. Žali Bog pa ni bil dovolj odločen. Minister grof Leon Thun je vprašal škofa Slomšeka pa učenjaka dr. Miklošiča, kakšne šole bi Slovencem najboljše uga-jale? Miklošič bil je za popolnem narodne, slovenske šole, Slomšek pa se odločil za mešanico, za nemško-slovensko šolo. In temu je pritegnila tudi vlada, stara 100letna nemška šola na Slovenskem bila pa je pokopana, kot nekaj kar je zelo nenaravno, brezkoristno, napredovanju naroda škodljivo in neumno bilo.

Čeravno pa Slovenci po željah največjega našega učenjaka Miklošiča nismo dobili celo narodnih šol, koristila nam je vendar tudi polovičarska slovensko-nemška šola neizmerno. Ljudstvo začelo je marljivo brati. Najprvije poznalo je se to po cerkvah, kder je ljudstvo po molitvenikih segalo. Kmalu se je glasila potreba po drugih knjigah, časopisih. In tako smo prišli do sedanjega uže velikega duševnega delovanja, da sama družba sv. Mohorja do 30.000 knjig vsako leto med Slovence pošilja in iz-haja čez 20 slovenskih časopisov. Velikansk napredek!

Zoper vse to nasaja se nemški šulverein.

On hoče narodni napredek Slovencev ustaviti in v staro šolsko neumnost nazaj posaditi, kder se je celo katekizem nemški učil, kakor da bi sam večni Bog nemško brado nosil in le nemški umeval.!

Pravi namen šulvereinskemu rovanju.

Spozabimo se malo in mislimo si, v Mariboru posluje slovenski deželni šolski svet za celo Stajersko. On nastavlja same slovenske napetneže kot šolske nadzornike ter pošilja Nemcem le iz slovenščine izpitanih učiteljev. V Deutsch-Feistrici zaukaže celo, da se ima nemška deca od 3. leta naprej le še v slovenskem jeziku podučevati na bukve brati, na tabli računati itd. Nemški se ne sme nič učiti, saj nemški itak uže z doma znajo. Kaj bi neki Nemci vkljub svojim krofom rekli? No rekli bi: „slovenski deželni svet v Mariboru je znorel ali je uže tako ošaben in hudoben, da se iz nas Nemcev norca dela, našo nemško narodnost žali, pači ter nas hoče po malem kar „slovenizirati“; take slovenovalne šole, take norišnice, beznice pri nas ne trpimo, proč z njo, mi Nemci hočemo in moremo za svojo nemško deco le nemško narodno šolo rabiti.“ Tako bi Nemci govorili in prav bi imeli. To sprevidi gotovo tudi vsak bodi kolikor koli srboriti šulvereinar.

Ako pa vkljub temu nemški šulvereinarji Slovincem pšejo nemške, nemčevalne šole, prave norišnice, delajo tako, ker to ugaja njihovemu pravemu namenu.

Oni hočejo Slovence s pomočjo šole nemčevalnice ponemčiti. Z „Judeževimi groši“ pod-

mitani učitelji jim naj hvalijo in do nebes povzdigujejo vse nemško, v blato teptajo vse slovensko. Mladini naj zasajajo globoko v srca ljubezen do tujčine, zanemarjanje, zaničevanje in sovraštvo pa do materinščine. Bistreje glavice naj vzgojajo v najhujše narodne odpadnike, renegate, Judeže, nemškutarje. Menje brihtni paglavci pa naj množijo število slovenskih butelnov, trapežev, ne umevajočih prav nobenega jezika, kojim Nemec krohotaje se pravi: „windischer Trottel“, „windisches Trampelthier“.

Nekaj časa bi tako vozili šulvereinarji. Zatam bi pa rekli: sedaj ni treba na spodnjem Štajerskem slovenskih učiteljev več. Povsodi se podučuje nemški; v Gradci itd. imamo pa mnogo nemških pripravnikov brez službe, hajd z njimi doli med Muro in Savo, 250.000 fl. učiteljske plače naj dobiva samo našinec, Slovenec pa lahko gre po sveti, saj smo ga zato z nemščino „našopali“. Nadalje bi rekli: gimnazije in realke naj ostanejo nemške, in zopet se lahko vsako leto samo našincem profesorjem plačuje kakih 80.000 fl. slovenskih profesorjev tam ni treba. Naposled bi žakelj zavezali in djali: no, sedaj pa je uže vse nemško in torej sodnikom, uradnikom itd. tudi ni treba zavoljo slovenščine si glave ubijati in zopet je lepega pšeničaka našim dijakom zagotovljenega, najmenje $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev, slovenski dijaki naj grejo, kamor hočejo s trebuhom za kruhom. K večjemu jih trpimo še, če bodo našej gospodi lepo pokorni, da služijo doma borni kruhek kot: pisarji, škrici, jetničarji, sluge, finančni čuvaji, eksekutorji, kondukterji ali „bahnvahterji“ itd. Više vpneti se pa ne smejo ti neumni „bindišarji“.

Konec vsemu nemčevanju šulvereinskemu pa bi bil: „jetzt ist Alles deutsch, zemlja je lepa, krasna, rodovitna pa der windische Bauer ist zu dumm, nič ne zna, ko pijančevati, dolgove delati, za umno gospodarstvo ne mara, vedno se drži starega kopita, zato propada. No, in sedaj pridite, nemški kapitalisti, kupujte na boben djana slovenska posestva, pridite z nemškim denarjem, z nemško „inteligenco“, iz Gradca, iz Dunaja, iz „Reicha“, naselite se v popolnoma ponemčeni Štajerski in bode vam bolje šlo, nego doma, „Windische Trotteln“ vam pa lahko služijo kot viničarji, najemniki, delavci, hlapci, dekle, če ne marate svojih seboj spravljati; ko se vam bode gnezdo zagrelo pa zahtevajte nemškega škofa, nemško službo božjo in prajzovski most je od Spielfelda do Terbovelj nategnen.

Takšen sad, toliko uspeha obetajo si šulvereinariji od svojega delovanja. Eden njihovih najhujših petelinov je uže v „Tagespošti“ odkritosrčno in glasno zakikiriknil: „es ist sehr erfreulich wahrzunehmen, wie bei Marburg (Gams) ein bäuerlicher windischer Besitz nach dem andern in deutsche Hände übergeht“, t. j. veselo je opazovati, kako pri Mariboru (Kamci) kmetska slovenska posestva drugo za drugim prehajajo v nemške roke. In konjiški dr. Lederer in Sutter, oba šulvereinska kolovodja, telegrafirala sta šulvereinskim bobnarjem v Brestenici, kako hočejo slovenska tla pridobivati Nemcem nazaj, to pa s pomočjo nemškega šulvereina. Ali torej ni dovolj jasno, kaj ta iz Prajzovskega v Avstrijo presajeni Herodež prav za prav hoče?

Sedaj vemo iz lastnih nasprotniških

ust, kaj prav za prav hoče nemški šulverein: ponemčenje, duševno in gmotno oškodovanje Slovencev, zaviranje vsakega pravega napredovanja pri nas, sploh našo narodno smrt.

Zato nam pačijo značajnost slovenskih učiteljev z denarjem, z „Judeževimi groši“. Lovijo slovensko deco. Lažejo slovenskim staršem. Prilizujejo se Slovencem, kakor nedolžne ovce, čeprav so deroči volkovje. Nemec se diči s svojo „poštenostjo“. Toda šulvereinarji stavijo na laž ovo slovito „poštenost“, kedar podobni Judovskim farizejcem s sreberniki v mošnji cingečejo, naj bi jim zaslepljeni Slovence prodal svojo narodnost, izdal svojo kri za pangermansko mavho. Divji Turki so nekdanjim našim slovenskim prednikom deco ropali, gonili na Turško in jo pomohamedanili in poturčili. Izrejali so si tako najhujših Turčinov. No, šulvereinarji strežejo Turkom podobno izrejati najhujših nemškutarjev, vendar menje častno. Turki so tujo deco z bridko sabljo v rokah, s hrabrim mečem si pribojevali, sedanji šulvereinarji pa kakor izmaelitski krošnjariji z mošnjo v rokah, in z malovrednimi „cotami“ in brnjami, ostudnim pijančevanjem in pojedninami itd. vabijo naše otročiče v svojo mrežo.

Prav pogosto slišimo, kako Nemce hvalijo da so velik narod, mnogobrojno ljudstvo, 70 milijonov duš. Ali ni torej grdo za šulvereinarje, da jim nemške matere še premalo dece rodijo in torej po otrokih slovenskih viničarjev in kočlarjev gladijo? To je takšno besno obnašanje, da se mora vsakemu poštenemu Nemcu gabiti. No, in res, pravi Nemci, zlasti ogromna večina konservativnih Nemcev, obsoja nespo-

dobno rogovilstvo nemškega šulvereina. Zato nahajamo medšulvereinarji samo liberalne Nemce, nemčurje in nemškutarje slovenske, ki so se materi slovenskeji izneverili in v lastno skledo pljuvajo. Najhujši rogovileži pa so iz „Reicha“ zadnja leta privandrani prusaki. Eden izmej uzrokov tej prikazni je tudi ta, da je nemški šulverein ob enem pravcato politično društvo, čeravno pristaši njegovi v svojej farizejskeji hinavščini to skrbno tajijo. Toda njihova dejanja stavijo besede na laž. Šulverein je nemškim liberalcem sredstvo, pomoček, kleščce, da bi Nemce in Slovane vznemirili, razdražili, ministerstvo grof Taaffejevo, ki hoče vsem narodom pravično biti, vsakako podrlji. pri volitvah nemške konservativce spodrinoli, v državnem zboru večino dobili in ministerskih stolov polastili se. Sploh nemški liberalci upajo s pomočjo šulvereina zlasti nemško prebivalstvo pridobiti. Zato neprenehoma lažejo, kako je nemštvo v nevarnosti, kako se Nemcem strašne krivice godijo itd.

Pri nas Slovencih skušajo pa narod zbegati, veljavo domoljubnim možem spodkopati in tako izvolitev slovenskih poslancev zabraniti ter našim kmetom trepastih nemškutarjev in sebičnih nemčurjev vsiliti. Mislijo, da bode vsak Slovenec, katerega v šulvereinsko past vlovijo in vpišejo, volil nemčurski. Zato so do sedaj šulvereinarji povsod: v Celji, Šmariji, Konjicah, Slatini, Mariboru, Brestenici, Hočah, Kamci, Pekrah najmenje govorili o šolstvu, največ pa o političnih rečeh, grdili slovenske domoljube, psovali na slovenske časopise. V Slatini in Rogaci so v svojej pijanosti celo slavno ministerstvo zelo nesramno napadali, kakor smo čitali v nemških in slovenskih novinah.

Nemški šulverein je torej v resnici tudi politično društvo, ki Slovincem na škodo deluje v zopetno zmago naših najzagrizenejših sovražnikov, nemških liberalcev!

Kaj nam je storiti?

Jasno kakor beli dan je torej, da smemo nemški šulverein, njegovo delovanje in pristaše prištevati svojim najnovejšim pa najhujšim narodnim sovražnikom. Vsak Slovenec torej, ki ljubi svoj rod ter srca ne nosi v hlačah skritega, bode na vso moč deloval, da sovraga narodnega čedalje več naših ljudi spozna. Brž ko ogromna večina Slovencev do tega spoznanja dospe, djano je z nemškim šulvereinom; prvi glavni naskok je odbit. Vse nadalješnje zaletavanje šulvereinskih dedov v poštena prsa slovenska, kder srca bijejo za slovenstvo, bode zastonj. Podučujmo torej nevedne, svarujmo narod pred vohuni in agenti šulvereinskimi. Odvračajmo Slovence od pristopa k šulvereinu. Izvijmo iz šulvereinskih klešč vsakega, kojega so uže zapeljali in vjeli. Naj vsak izstopi. Dobro stori, če to javno naznani.

Na dalje pazimo na šulvereinske vohune, agente. Brž ko izvemo, da se takšna vohunska smet poteplje okolo župana, načelnika krajnemu šolskemu svetu, učiteljev, hajd na delo, vsak po svojej zmožnosti. Naj se šulvereinske spletkarije pri porodu zadušijo. Slovenci naj rečejo vuhonom: pojdite, kakšnih šol nam treba, to sami znamo, za ostudni denar ne prodajamo svoje dece; poberite se izpred našega praga ter ne skrunite slovenskih tal! Šulvereinskih shodov, poedin, veselice, pijančevanj pa se pošten Slovenec itak ne udeležuje!

Paziti bo nadalje treba na učitelje, ker okolo teh plazijo in lazijo najdrzovitneje šulvereinski tihotapci in ovaduhi. Ponujajo in trosijo „Judeževih grošev“. Značajne narodne učitelje spoštujmo, ljubimo, zagovarjajmo, branimo. Izdajice, narodni Judeži pa so nam to, kar so bili Judom gobavi ljudje, gobavci. V črne bukve z njimi!

Omilovanja vredni so starši, ki svojo deco pošiljajo v šulvereinske šole, kder se ničesar ne naučijo. Naj bi se vendar spametovali in odložili ta svoj narodni greh. Šaj jim treba oči le malo odpreti in videti morejo, da ne kaže takšnim učiteljem izročiti dece, kakoršnji so šulvereinski!

Prav težko pomagati bode pa tistim občinam, ki so se šulvereinarjem zapisale in denarjev prejele za šolska poslopja n. pr. Razvanjska, Vuhred, Slov. bistriška okolica. Naj vendar druge občine nam takšne narodne sramote ne delajo!

Bilo bi še marsikaj povedati pa to pripada novinam, društvom, poslancem!

Konečno bodi še dostavljeno, da šulvereinska ploha in povodenj na Slovenskem uže ponehava. Na Kranjskem je precej tiho s šulvereinskim rovanjem. Tudi pri nas na Štajerskem so si šulvereinski glavači uže nekoliko noge ožulili, nosove pobili, jezike skrhali in kebljače natrli. Namesto prvega ognja vali se po naših slovenskih krajih smradljiv dim in se vlačí gosta megla šulvereinska, katero pa bodoče slavne volitve v deželni in državni zbor, če se srečno završijo, za vselej popihajo.

Tedaj bodemo Slovenci od vroče borbe odihavali si in se veselili svoje zmage. Šulve-

reinski rogovileži bodo ob tla vrženi sicer tulili, z zobmi škripali pa tudi priznavali, da Slovenca ne ponemčijo več. Vsled tega bode tudi šulvereinski iz Prajzovskega prišedši Herodež pokopan — slovenskim domoljubom v veliko čast in slavo, odpadnikom, narodnim Judežem, nemškutarjem pa v največjo nečast in sramoto: Pesnik Modrinjak jim naj zagromi:

Erjav kakti Judež bodi,
Naj ga pes za plotom je
Med Slovence naj ne hodi,
Kdor prav Slovenec ne.

